

Vlaanderen
verbeelding werkt

Naar een eerste statistiek van de geconsolideerde Vlaamse overheidsinvesteringen april 2020

DEPARTEMENT
KANSELARIJ &
BUITENLANDSE ZAKEN

vlaanderen.be/dkbuza

Naar een eerste statistiek van de geconsolideerde Vlaamse overheidsinvesteringen

Departement Kanselarij en Bestuur

30 april 2020

Thierry Vergeynst

---

1. Inleiding

Deze nota is de tweede versie van deze die in april 2019 verscheen.

Investerings zijn vitaal voor een economie die zich vernieuwt en voorbereidt op de toekomst. Niet alleen worden oudere, afgeschreven activa vervangen door nieuwe productiemiddelen, maar economische actoren zoals bedrijven, en overheidsinstellingen kunnen ook beslissen om te investeren in nieuwe activa. Dat verhoogt het productiepotentieel van een economie en er zijn dan meer mogelijkheden om producten te maken en bruto toegevoegde waarde te realiseren.

Naast de private sector zijn ook de overheden belangrijke investeringsactoren. Voorbeelden zijn het bouwen van weg- en haveninfrastructuur om het vervoer van goederen en personen gemakkelijker te maken, het ondersteunen van infrastructuur voor senioren, investeringen in milieutechnologie en zoveel meer.

Vlaamse publieke investeringen gebeuren niet enkel door de Vlaamse overheid in enge zin. Ook lokale publieke actoren zoals gemeenten en provincies en semi-publieke entiteiten zoals intercommunales en maatschappijen voor nutsvoorzieningen spelen een rol. Het gaat in deze nota niet om federale actoren die binnen Vlaanderen actief zijn (bijvoorbeeld spoorweginfrastructuur door Infrabel of nieuwe gebouwen voor het gevangeniswezen door de Regie der Gebouwen). Die actoren worden immers federaal aangestuurd.

Tijdens de besprekingen van het landenrapport van België in de Commissie Algemeen Beleid, Financiën en Begroting (Europese Commissie) in 2017 en 2018 werd de nood aan voldoende publieke investeringen benadrukt. Maar doordat de publieke investeringen uitgevoerd of mogelijk gemaakt worden door vele bestuursniveaus, achtten de minister-president en de leden van de Commissie het wenselijk om een omvattend beeld te hebben van de inspanningen van de Vlaamse publieke actoren.

Deze nota is een update van de investeringsinspanningen van de Vlaamse overheid en beslaat nu de periode 2014-2018. Er zij benadrukt dat het een antwoord wil bieden op de omvang van de investeringsinspanningen van de Vlaamse overheden en is daarom veeleer macro-economisch van invalshoek dan budgettair.

Het rapport probeert op basis van de combinatie van allerlei bronnen een geconsolideerde investeringsstatistiek van de Vlaamse actoren te ontwikkelen. Een positieve ontwikkeling ten aanzien van de eerste versie van 2019 is dat het Instituut voor de Regionale Rekeningen (INR)

ondertussen de publieke uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) voor de gewesten berekend heeft. Deze vervangen in voorliggende nota dan ook de eerdere ramingen van de versie van april 2019. Ze worden nu ook als kerninvestering opgenomen, en niet meer als aparte schil.

2. Perimeter

De volgende actoren worden begrepen onder de Vlaamse perimeter:

- A. Luik 1: De Vlaamse publieke investeringen (Vlaamse overheid in de Vlaamse begroting) zoals goedgekeurd in de parlementaire werkgroep “Leesbaarheid van de begroting” op 4 december 2018.
- B. Luik 2: De investeringen van de lokale besturen die rapporteren in het kader van de BBC-boekhouding (Beleids- en Beheerscyclus). Het gaat om gegevens die het agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) beheert. Het gaat om gemeenten, autonome gemeentebedrijven, provincies, autonome provinciebedrijven, OCMW's en OCMW-verenigingen van publiek recht.
- C. Luik 3: De investeringen van de lokale besturen die niet rapporteren in BBC: dienstverlenende verenigingen (bijvoorbeeld West-Vlaamse Intercommunale), opdrachthoudende verenigingen (bijvoorbeeld Digipolis), projectverenigingen (veelal rond toeristische projecten), Provinciale Ontwikkelingsmaatschappijen (POM's) en eredienstbesturen.

Deze lijst werd afgestemd met de lijst van instellingen die het INR als publieke actoren erkent. Sommige entiteiten die bijdragen tot de Vlaamse publieke investeringen behoren volgens het INR tot de marktsector (bijvoorbeeld Farys, vele intercommunales, sociale verhuurkantoren) en blijven hier dus ook buiten beschouwing. De investeringsstatistiek kan op dat punt als een onderschatting gezien worden.

3. Definiëring van de investeringen

De investeringen van verschillende overheden binnen de Vlaamse perimeter worden in kaart gebracht. Belangrijk is dat het geheel van de investeringen wordt geconsolideerd, wat betekent dat dubbeltellingen voor investeringsstromen tussen de publieke actoren worden vermeden. Immers, de Vlaamse overheid doet zelf investeringen en verleent ook investeringssubsidies aan lokale besturen. De investeringen van de lokale besturen worden gefinancierd deels uit eigen middelen en deels uit die toegekende investeringssubsidies. De lokale besturen geven ook onderling investeringssubsidies (bijvoorbeeld van de gemeenten naar de autonome gemeentebedrijven). Daarom worden de onderlinge investeringssubsidies tussen de hier besproken overheden buiten beschouwing gelaten. De investeringssubsidies aan niet-overheden (privé bedrijven, gezinnen, VZW's) en aan federale en/of internationale instellingen worden wel opgenomen. Die zitten immers niet in de Vlaamse perimeter.

De bepaling van de geconsolideerde Vlaamse investeringen aligneert zich op de definiëring van de Vlaamse investeringen in voormelde nota van de werkgroep “Leesbaarheid van de begroting”. Daarin wordt gewerkt met verschillende lagen (kern + schillen), zodat er een variatie bestaat van een eng tot een ruim investeringsbegrip. Voor luik 1 is die methodiek zelfs in het geheel van toepassing, op de O&O bestedingen na. Voor de overige luiken wordt aan de hand van het beschikbare materiaal getracht daar zo goed als kan bij aan te sluiten. De volgende niveaus worden onderscheiden:

KERN: Investeringsuitgaven

- Luik 1: Vlaamse overheid: saldo van bruto investeringen en desinvesteringen in immateriële en materiële vaste activa, inclusief gesubsidieerd onderwijs en overige netto-aankopen van niet-financiële vaste activa (dit zijn voornamelijk gronden). Het gaat om uitbreidingsinvesteringen en vervangingsinvesteringen. Voorbeeld: de aankoop van een bestaand kantoorgebouw.
In het ESR 2010 dienen alle O&O uitgaven gekapitaliseerd te worden en dus als investering beschouwd te worden (dus niet als gewone uitgave of kost). Let wel: de investeringen in O&O apparatuur, gebouwen en dergelijke werden ook vroeger in het ESR 95 al als activa geboekt. Nieuw in het ESR 2010 is dat de lopende uitgaven voor bezoldiging van eigen O&O personeel, aangekochte arbeid van extern O&O personeel, aankopen van materialen en diensten nodig voor O&O en andere administratieve kosten nu als investering dienen geboekt te worden. Het INR heeft de gekapitaliseerde O&O uitgaven voor de gewesten nu ook berekend. Dat is nieuw ten opzichte van de vorige nota van april 2019¹ waar deze nog zelf geschat waren.
  - Luik 2: Lokale besturen: bruto investeringen in materiële en immateriële vaste activa inclusief gronden. Voorbeeld: de aanleg van een riolering.
  - Luik 3: Overige lokale entiteiten: bruto investeringen in immateriële en materiële vaste activa, zoals vermeld in de toelichting bij de jaarrekeningen (post 8). Voorbeeld: Digipolis bouwt een technisch platform voor de stad Antwerpen.
- ➔ De investeringsuitgaven slaan op de eigenlijke uitgaven voor immateriële bijvoorbeeld octrooien, licenties) en materiële vaste activa (bijvoorbeeld gebouwen en machines). Daarmee wordt het begrip investeringen afgestemd op het INR concept van bruto investeringen in vaste activa. Maar daarenboven worden ook de uitgaven voor gronden, terreinen meegerekend.

SCHIL 1: Investeringsbijdragen (subsidies)

- Luik 1: Vlaamse overheid: investeringsbijdragen aan niet-publieke of niet-Vlaamse entiteiten.
  - Luik 2: Lokale besturen: investeringsbijdragen aan niet-publieke of niet-Vlaamse entiteiten.
- ➔ Het gaat om de netto-subsidies die de overheden in kwestie verstrekken aan bedrijven, gezinnen, VZW's en in voorkomend geval ook federale en internationale instellingen (voornamelijk de EU). De investeringen zelf worden uitgevoerd door een derde instantie, maar ze worden mogelijk gemaakt door financiering van de Vlaamse overheid. In een analyse over België zou die stroom tussen de regio's en de federale overheid ook uitgezuiverd worden.

SCHIL 2: Investerings in de vorm van financiële participaties

- Luik 1: Vlaamse overheid: verstrekte kredietverleningen en participaties. Voorbeeld: een lening verstrekt door het Vlaams Woningfonds.
- Luik 2: Lokale besturen: de investeringen in andere financieel vaste activa. Het gaat om aandelen en vorderingen in andere entiteiten dan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, OCMW's en extern verzelfstandigde agentschappen.
- Bij luik 3 (overige lokale entiteiten) was het niet mogelijk om een onderscheid te maken naar type entiteit waarin geïnvesteerd werd (niet-markt moet buiten beschouwing

¹ De O&O bestedingen kwamen niet aan bod in de oorspronkelijke nota van F&B.

gelaten worden). Daarom is er geen invulling voor schil 2 wat betreft luik 3. Dat is dus feitelijk een onderschatting van de realiteit.

- ➔ Door op deze manier de activa uit te breiden wordt bijgedragen aan een gunstig investeringsklimaat. Er is niet gekozen voor een netto benadering die het verschil tussen uitgaven en ontvangsten weergeeft. Immers met de kredietverlening of participatie wordt in de regel een actief gerealiseerd of verworven. Er is dus daadwerkelijk een investering die gebeurt door toedoen van de overheid. Dat komt beter tot uiting door enkel de bruto stromen te beschouwen (enkel uitgaven), dan de netto stromen (waarbij de ontvangsten, terugbetalingen afgezet worden tegen de uitgaven voor participaties en de vorderingen). De invalshoek is nagaan wat er aan investeringen gebeurt door of door toedoen van de Vlaamse overheden.

SCHIL 3: Publiek-private samenwerking (PPS)-constructies²

- PPS is een alternatieve samenwerkingsvorm tussen een overheid en één of meer private ondernemingen, waarbij de overheid zich volledig op het gewenste einddoel focust en zich in beperkte mate inlaat met het realisatieproces.
  - Er bestaan twee soorten PPS constructies: de niet-geherkwalificeerde en de geherkwalificeerde. Bij de niet-geherkwalificeerde PPS doet een privé onderneming een investeringsuitgave in een bepaald jaar en boekt de Vlaamse overheid beschikbaarheidsvergoedingen in de jaren na oplevering van het project (doorgaans gedurende 25 jaar). Na die periode wordt de Vlaamse overheid eigenaar. De beschikbaarheidsvergoedingen worden niet als investering geboekt. Bij de geherkwalificeerde PPS was Eurostat van oordeel dat het risico te veel bij de Vlaamse overheid lag en diende de Vlaamse overheid de uitgave in haar boeken als investering op te nemen. Ze zitten dus in de kerninvesteringen. Deze soort PPS doet zich nu niet meer voor. Strikt genomen boekt de Vlaamse overheid dus geen investering in het kader van PPS (niet-geherkwalificeerd). Maar het is natuurlijk wel zo dat de private sector een investering doorvoert dankzij een 'impuls' en financiering van de Vlaamse overheid.
- ➔ De jaarlijkse investeringsuitgaven van de private sector in het kader van PPS-constructies (niet-geherkwalificeerde projecten) worden als een aparte schil weergegeven. Het gaat om de effectieve investeringsbedragen die private actoren spenderen per jaar dat ze werken aan het project om dat te realiseren (en niet om de beschikbaarheidsvergoedingen die de overheid betaalt na oplevering van het project).

4. Uitwerking 2014-2018

De tijdreeks loopt van 2014 tot 2018. De basisinformatie is vanaf 2014 beschikbaar (rekenwerk + start van een nieuwe legislatuur). Deze basisinformatie is de bron voor de statistiek. Het gaat om realisaties, niet om begrotingsgegevens. Deze laatste hebben een minder grote macro-economische relevantie en zijn bovendien niet beschikbaar voor luik 3 (andere lokale entiteiten) waar jaarrekeningen gebaseerd op het dubbel boekhoudsysteem de bron zijn.

---

² Deze schil komt eveneens niet aan bod in de nota van F&B.

4.1. Samenstelling naar laag

Tabel 1 geeft een gedetailleerd overzicht van de geconsolideerde investeringen per laag en volgens de verschillende luiken³.

Tabel 1: Geconsolideerde Vlaamse overheidsinvesteringen, naar luik en laag, 2014-2018, in 1.000 euro (tenzij anders vermeld)

LUIK 1: Vlaamse overheid					
	2014	2015	2016	2017	2018
Kern	3 261 839	3 372 280	3 712 065	3 590 460	3 737 442
Waarvan:					
Investeringen in scholenbouw (onderwijs)	505 607	790 679	842 034	613 016	540 933
* DBFM Scholen van Morgen	86 025	351 363	552 884	171 920	57 423
* Overige	419 582	439 316	289 150	441 095	483 510
Investeringen wegen- en waterbouwkundige werken	692 709	556 340	673 365	734 929	781 673
* Reguliere	534 889	529 334	609 157	731 686	781 673
* Geherkwalificeerde PPS	157 820	27 006	64 208	3 243	0
Overige investeringsuitgaven	822 308	677 548	672 637	720 850	760 244
Activering onderzoek & ontwikkeling	1 241 214	1 347 712	1 524 029	1 521 664	1 654 591
Schil 1: Investeringsbijdragen	793 277	613 988	532 263	683 633	693 520
Waarvan:					
Investeringsbijdragen VIPA	417 854	250 199	171 835	168 543	177 052
Sluis Terneuzen	0	3 904	0	24 872	77 965
Overige investeringsbijdragen	375 423	359 885	360 428	490 218	438 502
Schil 2: Bruto participaties	2 395 178	2 043 530	2 108 364	2 272 461	2 349 594
Waarvan:					
Uitgaven VMSW	1 440 054	1 248 154	1 190 878	1 242 271	1 229 565
Uitgaven VWF	584 708	418 579	345 288	351 033	365 189
Overige participaties	370 416	376 797	572 198	679 158	754 840
SUBTOTAAL LUIK 1	6 450 294	6 029 798	6 352 692	6 546 554	6 780 556

³ Een aantal bedragen verschillen in vergelijking met de versie van april 2019:

- De geactiveerde O&O bestedingen zoals berekend door het INR vallen lager uit dan de aanvankelijke ramingen gebaseerd op een verdeelsleutel op het toen gekende Belgische totaal.
- Correctere ramingen voor de investeringsbijdragen van de Vlaamse overheid.
- Meer volledige cijfers over de BBC-plichtige lokale besturen (vooral investeringsbijdragen).
- Actualisering van de lijst van niet-BBC plichtige lokale besturen.

Dat alles maakt dat de algemene totalen voor de overeenkomstige jaren 2014 – 2017 in deze versie iets lager uitvallen dan in de nota van vorig jaar.

LUIK 2: BBC-plichtige lokale besturen					
	2014	2015	2016	2017	2018
Kern:	1 420 240	1 581 883	1 538 210	1 860 780	2 132 333
Waarvan:					
Gemeentebesturen	872 346	1 023 610	993 900	1 285 380	1 483 804
Autonome gemeentebedrijven	119 160	159 717	208 087	256 292	251 699
OCMW's	297 157	254 996	173 610	114 557	107 591
OCMW-verenigingen van publiek recht	3 147	3 342	67 673	89 019	109 226
Provinciebesturen	125 019	136 883	89 129	109 343	171 512
Autonome provinciebedrijven	3 410	3 335	5 810	6 190	8 503
Schil 1: Investeringsbijdragen	-19 725	5 839	59 536	102 138	131 417
Waarvan:					
Gemeentebesturen	1 563	31 995	42 395	83 232	105 386
Autonome gemeentebedrijven	-7 567	-2 089	942	-1 664	1 561
OCMW's	-29 055	-40 116	-7 285	-1 578	12 006
OCMW-verenigingen van publiek recht	-25	-22	-140	14	-625
Provinciebesturen	15 359	16 070	23 624	22 134	12 266
Autonome provinciebedrijven	0	0	0	0	822
Schil 2: Bruto participaties	45 521	16 047	46 517	37 486	641 586
Waarvan:					
Gemeentebesturen	39 787	12 587	14 496	16 766	617 015
Autonome gemeentebedrijven	2 050	2 877	29 209	987	5 131
OCMW's	21	137	48	4 331	1 869
OCMW-verenigingen van publiek recht	1	-2	141	1 991	416
Provinciebesturen	3 659	418	2 589	13 378	17 144
Autonome provinciebedrijven	3	31	34	33	11
SUBTOTAAL LUIK 2	1 446 036	1 603 768	1 644 263	2 000 404	2 905 336
Waarvan:					
Gemeentebesturen	913 697	1 068 193	1 050 791	1 385 377	2 206 205
Autonome gemeentebedrijven	113 644	160 506	238 239	255 615	258 391
OCMW's	268 123	215 017	166 373	117 310	121 466
OCMW-verenigingen van publiek recht	3 122	3 318	67 674	91 024	109 016
Provinciebesturen	144 037	153 370	115 342	144 855	200 922
Autonome provinciebedrijven	3 413	3 365	5 844	6 223	9 336

Luik 3: Andere lokale entiteiten					
	2014	2015	2016	2017	2018
Kern:	166 254	176 119	170 992	135 752	174 549
Waarvan:					
Niet-BBC plichtige lokale entiteiten					
excl. POM's en erediensten	167 725	173 484	169 265	134 547	173 985
POM's	1 095	860	881	-709	-358
Eredienstbesturen	-2 566	1 775	846	1 914	922
Schil 1: Investeringsbijdragen	0	0	0	0	0
Schil 2: Bruto participaties	0	0	0	0	0
SUBTOTAAL LUIK 3	166 254	176 119	170 992	135 752	174 549
Waarvan:					
Niet-BBC plichtige lokale entiteiten					
excl. POM's en erediensten	167 725	173 484	169 265	134 547	173 985
POM's	1 095	860	881	-709	-358
Eredienstbesturen	-2 566	1 775	846	1 914	922

Schil 3: Niet-geherkwalificeerde PPS-constructies					
	2014	2015	2016	2017	2018
	99 804	128 497	173 697	97 480	48 461

	2014	2015	2016	2017	2018
ALGEMEEN TOTAAL	8 162 387	7 938 182	8 341 644	8 780 191	9 908 902
LUIK 1: Vlaamse overheid	6 450 294	6 029 798	6 352 692	6 546 554	6 780 556
LUIK 2: BBC-plichtige lokale besturen	1 446 036	1 603 768	1 644 263	2 000 404	2 905 336
Luik 3: Andere lokale entiteiten	166 254	176 119	170 992	135 752	174 549
Schil 3: Niet-geherkwalificeerde PPS-constructies	99 804	128 497	173 697	97 480	48 461

	2014	2015	2016	2017	2018
ALGEMEEN TOTAAL	8 162 387	7 938 182	8 341 644	8 780 191	9 908 902
Kern	4 848 332	5 130 282	5 421 268	5 586 992	6 044 324
Schil 1: Investeringsbijdragen	773 552	619 827	591 799	785 772	824 936
Schil 2: Bruto participaties	2 440 699	2 059 577	2 154 881	2 309 948	2 991 180
Schil 3: Niet-geherkwalificeerde PPS-constructies	99 804	128 497	173 697	97 480	48 461

	2014	2015	2016	2017	2018
Bbp Vlaams Gewest	234 336 200	242 129 300	251 412 600	261 263 400	269 886 200
Totale geconsolideerde investeringen in % bbp	3,5	3,3	3,3	3,4	3,7

Bron: F&B, ABB, Belfirst, verwerking DKB.

De totale geconsolideerde Vlaamse overheidsinvesteringen (kern + alle schillen) bedroegen in 2018 9.909 miljoen euro. Dit totaal bestaat voor het belangrijkste deel (6.044 miljoen euro of 61,0%) uit kerninvesteringen in materiële en immateriële vaste activa en geactiveerde O&O bestedingen.

- Het gaat vooral om kerninvesteringen van de Vlaamse overheid (3.737 miljoen euro, waarvan bijna de helft O&O). Op de tweede plaats komen de BBC-plichtige lokale besturen (2.132 miljoen euro, vooral de gemeentebesturen); de niet-BBC-plichtige lokale entiteiten zijn goed voor 175 miljoen euro.

De tweede belangrijke component zijn de bruto participaties met 2.991 miljoen euro of 30,2%.

- Vooral de Vlaamse overheid is hier actief (2.350 miljoen euro, goeddeels uitgaven van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal wonen en het Vlaams Woningfonds) en in veel mindere mate de BBC-plichtige lokale besturen (642 miljoen euro).

In derde orde komen de investeringsbijdragen voor een bedrag van 825 miljoen euro of 8,3%.

Het aandeel van investeringen die de private sector uitvoert in het kader van PPS constructies is gering (48 miljoen euro of 0,5%).

4.2. Evolutie naar laag

Het totale bedrag van de geconsolideerde investeringen bedroeg 8.162 miljoen euro in 2014 en klom – na een aanvankelijke daling in 2015 – naar 9.909 miljoen euro in 2018, of het hoogste bedrag is in deze periode.

De hogere omvang van de investeringen in 2014 dan in 2015 (tabel 1 en figuur 1) kwam door het relatief hoge bedrag aan investeringsbijdragen en aan investeringen in participaties in dat jaar bij de Vlaamse overheid (luik 1).

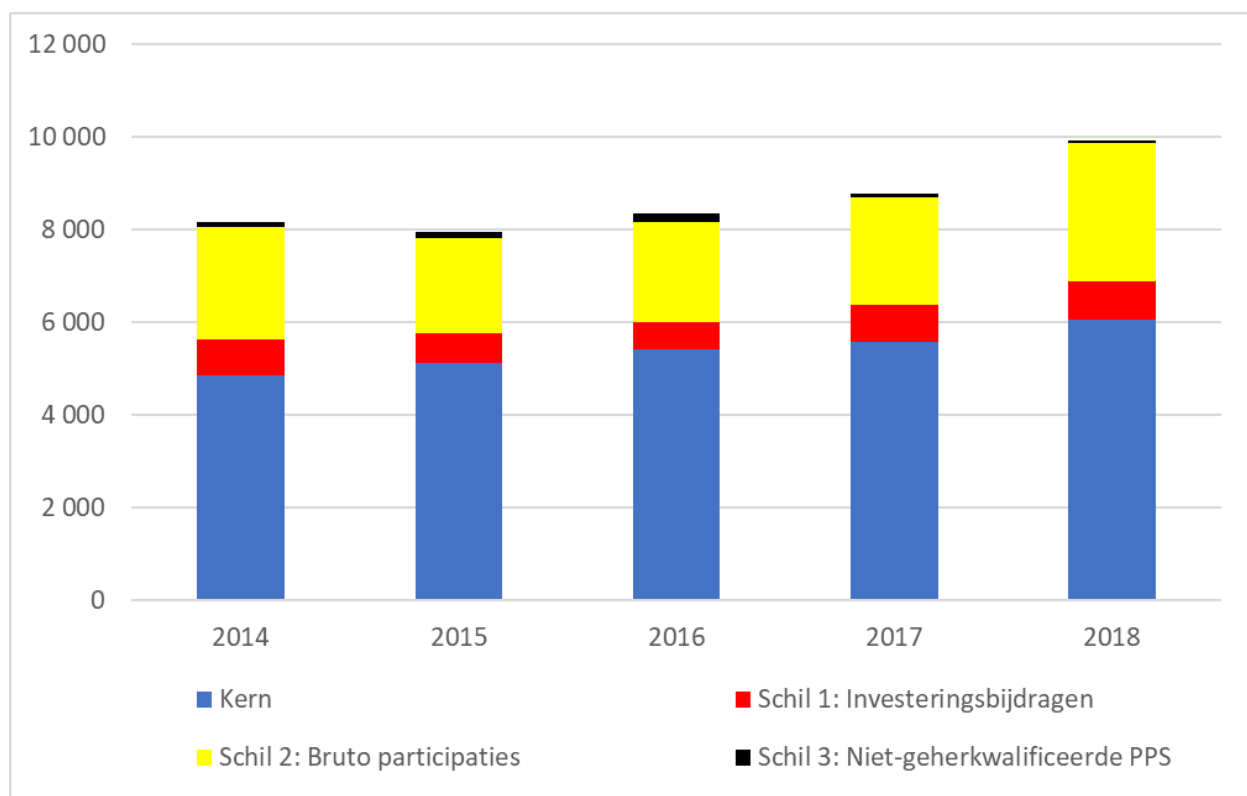
De investeringssubsidies bij de Vlaamse overheid (kern) zijn te hoog ingeschat in 2014. Vanaf 2015 zijn er economische codes bijgekomen waardoor een aantal subsidies beter verrekend konden worden over meer codes. Ook zijn er veel aanrekeningen geweest van alternatieve investeringssubsidies van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) op de jaren 2013 en 2014, in tegenstelling tot de jaren daarna.

De participaties bij de Vlaamse overheid waren in 2014 hoger dan in de andere jaren. Dit is te verklaren door ontwikkelingen bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en het Vlaams Woningfonds (VWF):

- Het Decreet grond- en pandenbeleid van 2009 dat een piek gaf van leningen verstrekt aan sociale huisvestingsmaatschappijen in 2014. Dit werd in latere jaren niet meer herhaald. Het verloop van de rentevoeten speelt een belangrijke rol. Immers, de toegekende hypothecaire leningen zijn sterk afhankelijk van de marktrente. Als de rente laag staat (in 2015) zullen er minder aanvragen zijn bij het VWF en de VMSW.
- Bijzondere sociale leningen door het VFW en de VMSW worden vanaf 2014 uitgegeven aan de voorwaarden van het ééngemaakte leningenbesluit (= afstemming tussen VFW en VFSW).

In 2015 daalden de investeringen met 2,7% tot 7.938 miljoen euro door de terugval in investeringsbijdragen en bruto-participaties. In 2016 en 2017 groeiden de totale investeringen opnieuw (+5,1% en +5,3%). In 2016 waren er voor 553 miljoen euro investeringen in de DBFM Scholen van Morgen en in 2016 en 2017 namen ook de investeringen in wegen en waterbouwkundige werken toe (met 21,0% en 9,1%). De investeringen volgens het kernbegrip vormden steeds de voornaamste post en lieten ieder jaar een stijging optekenen. In tegenstelling tot de vorige nota maken de O&O bestedingen nu deel uit van de kern. Deze namen vooral toe in 2016 (+13,1%) en 2018 (+8,7%). De bruto participaties groeiden in 2018 vrij fors met 29,5%.

Figuur 1: Geconsolideerde investeringen naar laag (netto benadering), Vlaamse publieke entiteiten, 2014-2018, in miljoen euro

Bron: F&B, ABB, Belfirst, verwerking DKB.

4.3. Samenstelling naar luik

De investeringen van de Vlaamse overheid komen volgens deze ruime benadering op 6.781 miljoen euro in 2018. Dat komt overeen met 68,4% van alle Vlaamse overheidsinvesteringen. Het is daarmee de belangrijkste investeringssector. Anders dan bij de vorige oefening worden de geactiveerde O&O bestedingen nu meegerekend bij de kern. Op de tweede plaats komen de BBC-plichtige lokale besturen (2.905 miljoen euro of 29,3%). De andere lokale entiteiten zijn met 175 miljoen euro (1,8%) minder belangrijk. De investeringen van private actoren in PPS constructies zijn goed voor slechts 0,5% van het ruime investeringstotaal.

4.4. Evolutie naar luik

De lichte afname van de totale geconsolideerde investeringen met 2,7% in 2015 komt op naam van de Vlaamse overheid (-6,5 %), omwille van de redenen vermeld in 4.2. Bij de BBC-plichtige lokale besturen was er een toename (+10,9%). Dit was ook zo bij de niet-BBC plichtige lokale entiteiten (+5,9%).

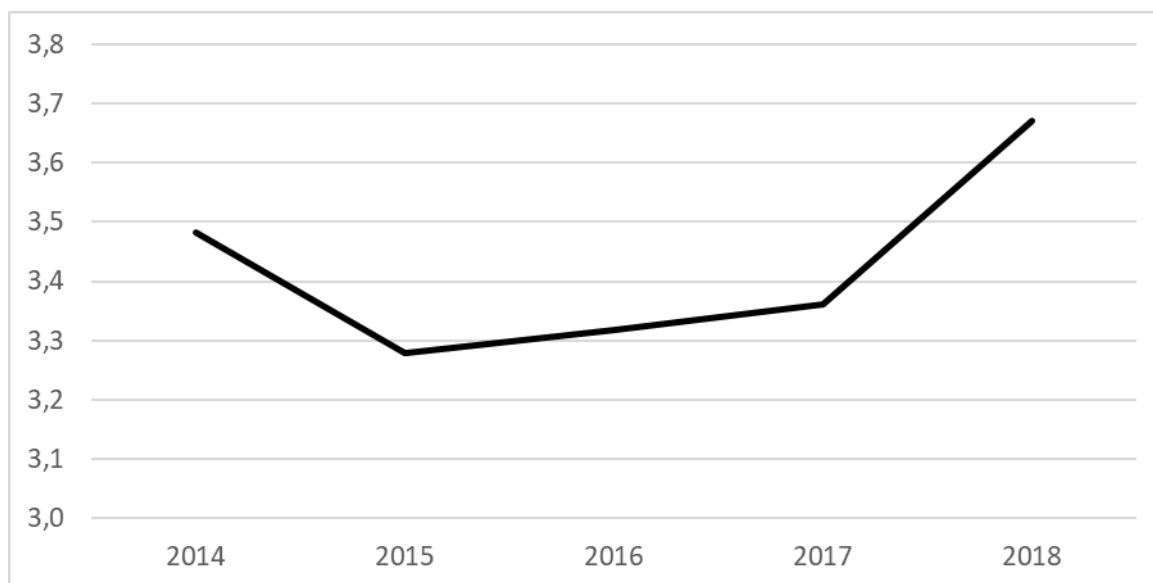
Maar in 2016 zorgde de Vlaamse overheid voor 5,4% groei van de investeringen. In 2017 en 2018 groeiden de investeringen van de Vlaamse overheid met 3,1% en 3,6%. De investeringen van de BBC-plichtige lokale besturen namen vooral in 2017 en 2018 toe. Dit komt vooral doordat de gemeentebesturen hun bruto-participaties en hun kerninvesteringen dan behoorlijk zagen aangroeien. De aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in oktober 2018 was daar ongetwijfeld niet vreemd aan.

4.5. Verhouding tot het Vlaamse bbp

De totale geconsolideerde Vlaamse overheidsinvesteringen kwamen in 2018 overeen met 3,67% van het bbp van het Vlaamse Gewest. In 2014 was dit 3,48%. Zoals in punt 4.2 vermeld zijn de subsidies voor 2014 te hoog ingeschat, wat meteen ook de totale geconsolideerde investeringen in % bbp voor 2014 verhoogt. In 2015 zakte de investeringsratio tot 3,28%. Vanaf 2016 tot 2018 was er een gestage toename (figuur 2).

Het Vlaamse bbp-cijfer werd voor de jaren 2015-2018 opwaarts herzien als gevolg van de vijfjaarlijkse geharmoniseerde revisie van de nationale rekeningen (waarbij de landen dan gezamenlijk verbeteringen in hun meetmethode doorvoeren). Dat – samen met lagere ramingen voor de geconsolideerde overheidsinvesteringen in vergelijking met de versie van 2019 zorgt voor lagere percentages in de versie van 2020 (voor de overeenkomende jaren 2014-2015-2016-2017).

Figuur 2: Totale geconsolideerde investeringen in verhouding tot het bbp van het Vlaamse Gewest (in %)

Bron: DKB.